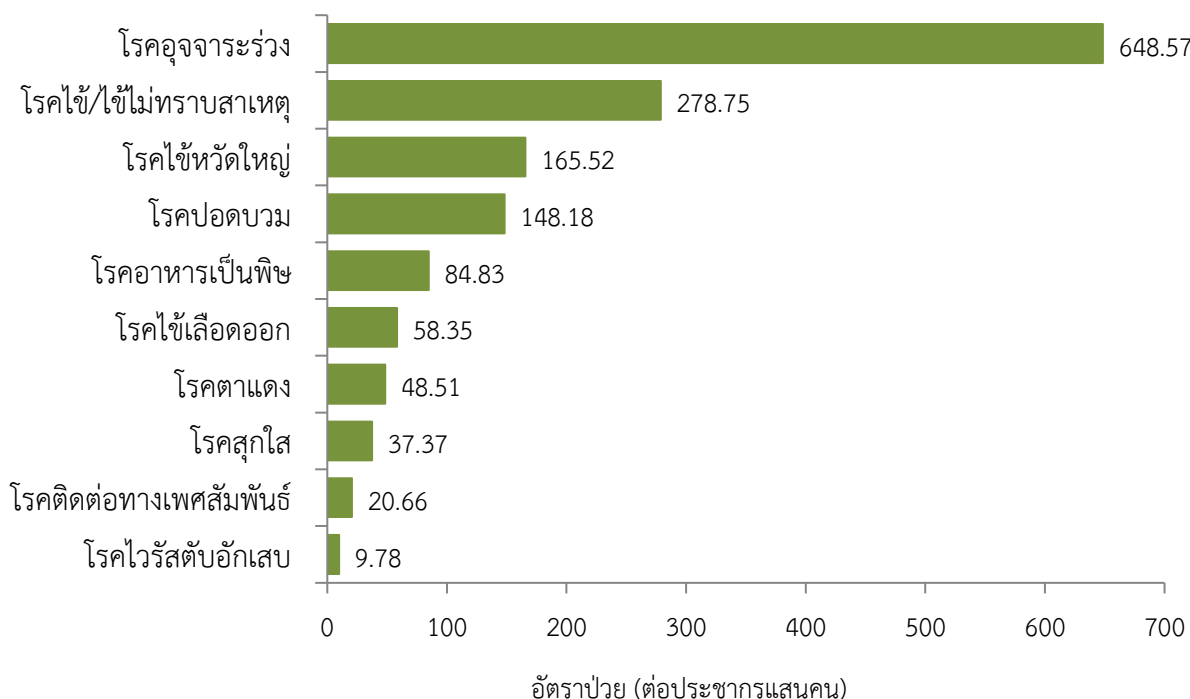

สถานการณ์โรคสำคัญที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยาในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 9 ประจำสัปดาห์ที่ 25 ปี 2563 (วันที่ 21-27 มิถุนายน 2563)

การวิเคราะห์สถานการณ์ใช้ข้อมูลสะสมตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 – 24 (วันที่ 1 มกราคม – 20 มิถุนายน 2563) เขตสุขภาพที่ 9 ได้รับรายงานผู้ป่วยในระบบเฝ้าระวัง 506 จากเครือข่าย 4 จังหวัด (นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ และบุรีรัมย์) มีรายงานผู้เสียชีวิต 6 ราย ได้แก่ โรคไข้หวัดใหญ่ 2 ราย (นครราชสีมา 2 ราย) โรคไข้หัด 1 ราย (นครราชสีมา 1 ราย) โรคไข้สมองอักเสบไม่ทราบสาเหตุ 1 ราย (สุรินทร์ 1 ราย) และโรคไข้เลือดออก 2 ราย (นครราชสีมา 2 ราย)

10 อันดับโรคที่มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนสูงสุด

10 อันดับโรคที่มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนสูงสุด คือ โรคอุจจาระร่วง 648.57 ต่อประชากรแสนคน โรคไข้/ไข้ไม่ทราบสาเหตุ 278.75 ต่อประชากรแสนคน โรคไข้หวัดใหญ่ 165.52 ต่อประชากรแสนคน โรคปอดบวม 148.18 ต่อประชากรแสนคน โรคอาหารเป็นพิษ 84.83 ต่อประชากรแสนคน โรคไข้เลือดออก 58.35 ต่อประชากรแสนคน โรคตาแดง 48.51 ต่อประชากรแสนคน โรคสุกใส 37.37 ต่อประชากรแสนคน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 20.66 ต่อประชากรแสนคน และโรคไวรัสตับอักเสบบี 9.78 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 10 อันดับโรคที่มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนสูงสุดในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 9
ที่มา: รายงาน 506 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในพื้นที่ข้อมูล ณ วันที่ 26 มิถุนายน 2563

โรคที่เป็นปัญหาทางสาธารณสุขในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 9 มีดังนี้

โรคไข้เลือดออกปี 2563 (วันที่ 1 มกราคม - 27 มิถุนายน 2563)

สถานการณ์โรคไข้เลือดออกประเทศไทย

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 22 มิถุนายน 2563 มีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก 20,562 ราย อัตราป่วย 30.96 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 11 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 0.05 อัตราส่วนเพศชายต่อหญิง 1: 0.90 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 15-24 ปี ร้อยละ 26.11 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 10-14 ปี ร้อยละ 21.97 และกลุ่มอายุ 25-34 ปี ร้อยละ 12.80 ตามลำดับ ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 41.80 ต่อประชากรแสน รองลงมาคือภาคกลาง 27.70 ต่อประชากรแสน ภาคใต้ 23.88 ต่อประชากรแสน และภาคเหนือ 22.92 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุดในประเทศ คือ จังหวัดชัยภูมิ อัตราป่วย 107.92 ต่อประชากรแสนคน

สถานการณ์โรคไข้เลือดออกเขตสุขภาพที่ 9

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 20 มิถุนายน 2563 พบผู้ป่วย 3,949 ราย อัตราป่วย 58.35 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 2 ราย (นครราชสีมา 2 ราย) อัตราป่วยตายเท่ากับร้อยละ 0.05 อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย 1:1.06 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 10-14 ปี อัตราป่วย 233.03 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือกลุ่มอายุ 5-9 ปี อัตราป่วย 210.61 ต่อประชากรแสนคน และกลุ่มอายุ 15-24 ปี อัตราป่วย 101.12 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ ดังรูปที่ 1

เปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558-2562) พบว่ามีความผิดปกติของการเกิดโรคตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 ต่อเนื่องจากปี 2562 เนื่องจากจำนวนผู้ป่วยมากกว่าค่ามัธยฐานและมีแนวโน้มการเกิดโรคเพิ่มขึ้น (สัปดาห์ที่ 21-24 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน) ดังรูปที่ 2

จังหวัดที่มีอัตราป่วยโรคไข้เลือดออกสูงสุดคือ จังหวัดชัยภูมิ 107.87 ต่อประชากรแสนคนรองลงมาคือ จังหวัดนครราชสีมา 74.34 ต่อประชากรแสนคน จังหวัดสุรินทร์ 25.62 ต่อประชากรแสนคน และจังหวัดบุรีรัมย์ 25.13 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1 เมื่อจำแนกอัตราป่วยโรคไข้เลือดออกในระดับอำเภอพบว่า อำเภอที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือ อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ 207.59 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ 180.74 ต่อประชากรแสนคน และอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา 165.37 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

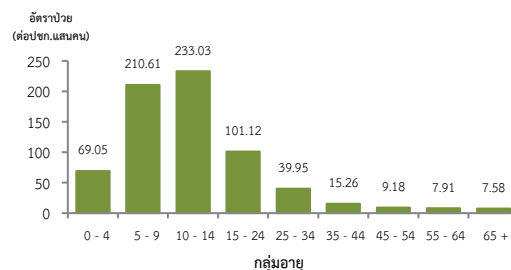
ข้อเสนอแนะ

1. ฝ้าระวังผู้ป่วยโดยเฉพาะเด็กเล็กในศูนย์เด็กเล็กและกลุ่มนักเรียน ถ้าพบผู้ป่วยจะต้องสอบสวนโรคเฉพาะรายทุกราย และดำเนินการควบคุมโรคตามมาตรการ 0 3 7
2. ควบคุมค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายไม่ให้เกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (HI≤10, CI=0)
3. ประชาสัมพันธ์มาตรการ 3 เก็บป้องกัน 3 โรค และ 5ป 1ข ในการควบคุมโรคไข้เลือดออก
4. สร้างความเข้าใจและความตระหนักในการควบคุม ป้องกันโรคไข้เลือดออก “บ้านตนเอง ครอบครัวตนเอง คนในครอบครัวต้องเป็นผู้ดูแลกันเองเป็นอันดับแรก “หรือที่เรียกว่า “บ้านใครบ้านมัน”

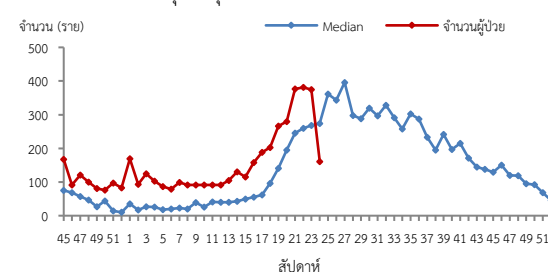
ตารางที่ 2 อัตราป่วยโรคไข้เลือดออกสูงสุด 10 อันดับแรกในปี 2563

เขตสุขภาพที่ 9

อัตราป่วยสะสม 10 อันดับแรก ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 20 มิ.ย. 2563				
ลำดับ	อำเภอ	จังหวัด	Pt.ราย	อัตราป่วย*
1	เนินสง่า	ชัยภูมิ	54	207.59
2	คอนสาร	ชัยภูมิ	112	180.74
3	โนนไทย	นครราชสีมา	119	165.37
4	เฉลิมพระเกียรติ	นครราชสีมา	59	165.27
5	พุทไธสง	บุรีรัมย์	73	156.60
6	เกษตรสมบูรณ์	ชัยภูมิ	162	144.73
7	ภักดีชุมพล	ชัยภูมิ	40	129.22
8	เมือง	ชัยภูมิ	223	121.11
9	บัวใหญ่	นครราชสีมา	100	120.68
10	หนองบัวระเหว	ชัยภูมิ	43	112.37

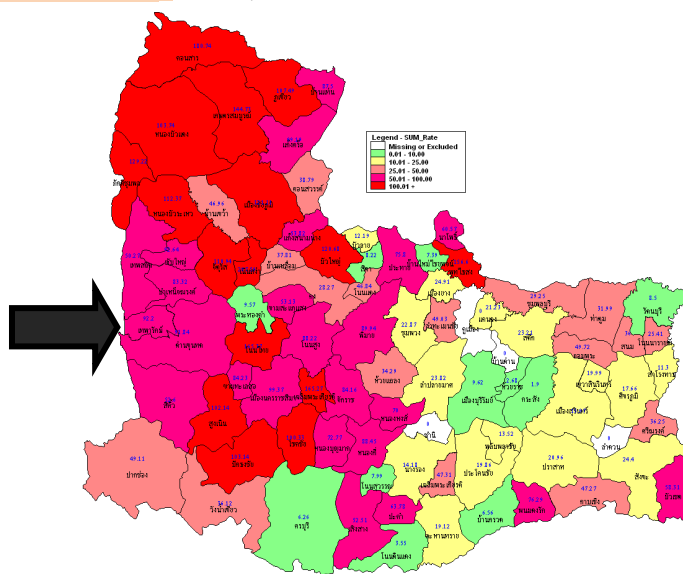
รูปที่ 1 แผนภูมิแสดงอัตราป่วยโรคไข้เลือดออกต่อประชากรแสนคน จำแนกตามกลุ่มอายุ ปี 2563

หมายเหตุ: สัปดาห์ที่ 21-24 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน
รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกจำแนกรายสัปดาห์เปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558-2562) ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกปี 2563 และปี 2562 ช่วงเวลาเดียวกันแยกรายจังหวัด

จังหวัด	ปี 2563 (1ม.ค.-20 มิ.ย.63)		ปี 2562 (1ม.ค.-20 มิ.ย.62)		อัตราป่วยปี 63/62 (เท่า)
	Pt. (ราย)	อัตราป่วย*	Pt. (ราย)	อัตราป่วย*	
ชัยภูมิ	1229	107.87	882	77.41	1.39
นครราชสีมา	1962	74.34	3277	124.17	0.60
สุรินทร์	358	25.62	1039	74.36	0.34
บุรีรัมย์	400	25.13	1205	75.70	0.33

หมายเหตุ * อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน

รูปที่ 3 อัตราป่วยโรคไข้เลือดออก ปี 2563 จำแนกรายอำเภอในเขตสุขภาพที่ 9

โรคไข้หวัดใหญ่ ปี 2563 (วันที่ 1 มกราคม - 27 มิถุนายน 2563)

สถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่ประเทศไทย

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 22 มิถุนายน 2563 มีผู้ป่วย 102,750 ราย อัตราป่วย 154.71 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 3 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 0.003 อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1:1.08 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0-4 ปี ร้อยละ 21.66 รองลงมา คือกลุ่มอายุ 10-14 ปี ร้อยละ 12.42 และกลุ่มอายุ 7-9 ปี ร้อยละ 11.05 ตามลำดับ ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือ ภาคเหนือ 223.15 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ ภาคกลาง 181.98 ต่อประชากรแสนคน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 128.79 ต่อประชากรแสนคน และภาคใต้ 61.51 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุดในประเทศ คือ จังหวัดพะเยา อัตราป่วย 457.06 ต่อประชากรแสนคน

สถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่เขตสุขภาพที่ 9

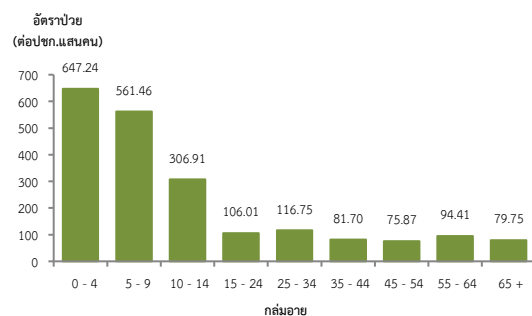
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 20 มิถุนายน 2563 พบผู้ป่วย 11,202 ราย อัตราป่วย 165.52 ต่อประชากรแสนคน มีผู้เสียชีวิต 2 ราย (นครราชสีมา 2 ราย) อัตราป่วยตายร้อยละ 0.02 อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1:1.12 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0-4 ปี อัตราป่วย 647.24 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 5-9 ปี อัตราป่วย 561.46 ต่อประชากรแสนคน และกลุ่มอายุ 10-14 ปี อัตราป่วย 306.91 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ ดังรูปที่ 1

เปรียบเทียบผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ ปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558-2562) พบว่าปี 2563 ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1-8 มีความผิดปกติของการเกิดโรคไข้หวัดใหญ่เนื่องจากจำนวนผู้ป่วยมากกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง แต่ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 9 - ปัจจุบัน แนวโน้มการเกิดโรคลดลงอย่างต่อเนื่องและน้อยกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (สัปดาห์ที่ 21-24 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน) ดังรูปที่ 2 และมีค่าสัดส่วน ILI ทั้ง 4 จังหวัด น้อยกว่าร้อยละ 5 ดังรูปที่ 3

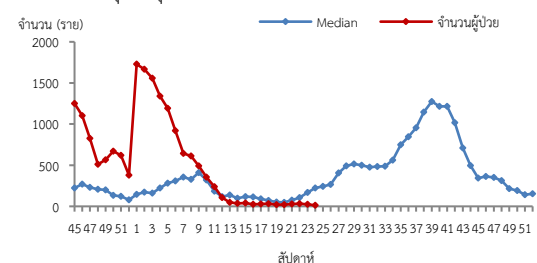
จังหวัดที่มีอัตราป่วยโรคไข้หวัดใหญ่สูงสุด คือ จังหวัดนครราชสีมา 242.72 ต่อประชากรแสนคนรองลงมา คือ จังหวัดชัยภูมิ 156.67 ต่อประชากรแสนคน จังหวัดบุรีรัมย์ 137.19 ต่อประชากรแสนคน และจังหวัดสุรินทร์ 59.19 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1 เมื่อจำแนกอัตราป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ระดับอำเภอ พบว่า อำเภอที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา 743.61 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคืออำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา 487.53 ต่อประชากรแสนคน และอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 420.84 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ข้อเสนอแนะ

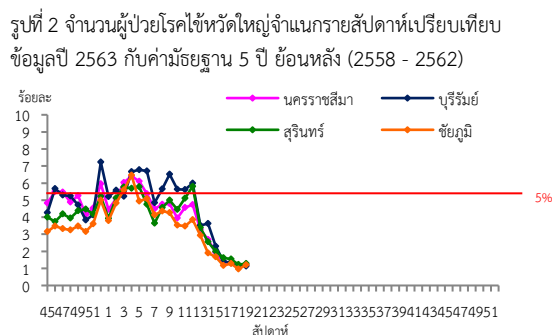
1. โรคไข้หวัดใหญ่เป็นโรคที่มีวิธีการป้องกันและวิธีการรักษาที่มีประสิทธิภาพ แต่ต้องเฝ้าระวังในกลุ่มผู้สูงอายุอย่างเข้มข้นเนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีอัตราป่วยต่ำแต่มีอัตราป่วยตายสูง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่กลุ่มผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวด้วยโรคเรื้อรังไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่
2. เฝ้าระวังผู้ป่วยที่มีอาการ ILI โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ถ้าพบผู้ป่วยมีอาการเข้าได้กับโรคไข้หวัดใหญ่ต้องตรวจทางห้องปฏิบัติการด้วย Rapid test และให้ยา Oseltamivir
3. ในสถานที่ที่มีคนอยู่หนาแน่นและพักค้าง เช่น เรือนจำ ค่ายทหาร โรงเรียน การเข้าค่ายพักแรม ควรมีการคัดกรองผู้ที่มีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ หากพบผู้ป่วยต้องมีการแยกผู้ป่วยโดยให้แยกห้องนอน หรือหยุดเรียน หยุดงาน
4. เมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่จะต้องดำเนินการสอบสวนโรคเฉพาะรายทุกราย และค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในพื้นที่

รูปที่ 1 แผนภูมิแสดงอัตราป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ต่อประชากรแสนคน จำแนกตามกลุ่มอายุ ปี 2563

รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่จำนวนรายสัปดาห์เปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558 - 2562)

รูปที่ 3 สัดส่วน ILI ต่อผู้ป่วยนอก แยกรายจังหวัดเขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา ปี 2563

ที่มา : ระบบเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของกลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ข้อมูล ณ วันที่ 26 มิ.ย. 2563

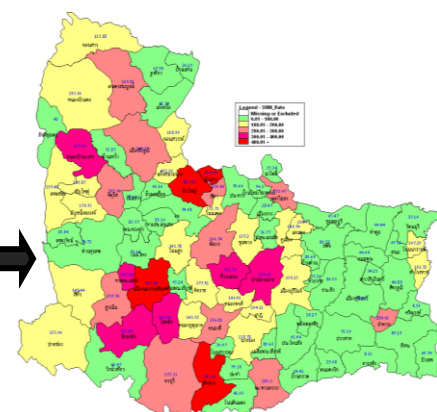
ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอัตราป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ปี 2563 และปี 2562 ช่วงเวลาเดียวกันแยกรายจังหวัด

จังหวัด	ปี 2563 (1 ม.ค.-20 มิ.ย. 63)		ปี 2562 (1 ม.ค.-20 มิ.ย.62)		อัตราป่วย 63/62 (เท่า)
	Pt. (ราย)	อัตราป่วย* (ราย)	Pt. (ราย)	อัตราป่วย* (ราย)	
นครราชสีมา	6406	242.72	14144	535.91	0.45
ชัยภูมิ	1785	156.67	3015	264.62	0.59
บุรีรัมย์	2184	137.19	2005	125.95	1.09
สุรินทร์	827	59.19	1624	116.23	0.51

หมายเหตุ * อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน

ตารางที่ 2 อัตราป่วยโรคไข้หวัดใหญ่สูงสุด 10 อันดับแรกในปี 2563 เขตสุขภาพที่ 9

อัตราป่วยสะสม 10 อันดับแรก ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 20 มิ.ย. 2563				
ลำดับ	อำเภอ	จังหวัด	Pt.ราย	อัตราป่วย*
1	เสิงสาง	นครราชสีมา	524	743.61
2	บัวใหญ่	นครราชสีมา	404	487.53
3	เมือง	นครราชสีมา	1927	420.84
4	บัวลาย	นครราชสีมา	101	410.49
5	โชคชัย	นครราชสีมา	322	393.96
6	ลำปลายมาศ	บุรีรัมย์	510	379.62
7	หนองบัวระเหว	ชัยภูมิ	139	363.26
8	ห้วยแถลง	นครราชสีมา	274	361.39
9	ปักธงชัย	นครราชสีมา	414	352.89
10	ขามทะเลสอ	นครราชสีมา	90	303.24

รูปที่ 4 อัตราป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ปี 2563 จำแนกรายอำเภอในเขตสุขภาพที่ 9

โรคมือ เท้า ปาก ปี 2563 (วันที่ 1 มกราคม - 27 มิถุนายน 2563)

สถานการณ์โรคมือ เท้า ปาก ประเทศไทย

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 19 มิถุนายน 2563 พบผู้ป่วย 6,202 ราย อัตราป่วย 9.34 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีผู้เสียชีวิต อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1:0.81 กลุ่มอายุที่พบมากที่สุดคือ 0-4 ปี ร้อยละ 82.99 รองลงมา คือ อายุ 5 ปี ร้อยละ 4.79 และ 7-9 ปี ร้อยละ 4.63 ตามลำดับ ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคเหนือ 15.80 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ ภาคใต้ 10.22 ต่อประชากรแสนคน ภาคกลาง 9.33 ต่อประชากรแสนคน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5.42 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุดในประเทศ คือ จังหวัดน่าน อัตราป่วย 37.79 ต่อประชากรแสนคน

สถานการณ์โรคมือเท้าปากเขตสุขภาพที่ 9

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 20 มิถุนายน 2563 มีผู้ป่วย 310 ราย อัตราป่วย 4.58 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีผู้เสียชีวิต อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1:1.11 มากที่สุดในอายุ 1 ปี อัตราป่วย 132.20 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ อายุ 2 ปี อัตราป่วย 77.17 ต่อประชากรแสนคน และอายุ 3 ปี อัตราป่วย 65.82 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับดังรูปที่ 1

เปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยโรคมือเท้าปากปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558-2562) ไม่พบความผิดปกติของการเกิดโรค โดยมีจำนวนผู้ป่วยน้อยกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (สัปดาห์ที่ 21-24 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน) ดังรูปที่ 2

จังหวัดที่มีอัตราป่วยโรคมือเท้าปากสูงสุดคือ จังหวัดสุรินทร์ 5.01 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ จังหวัดนครราชสีมา 4.81 ต่อประชากรแสนคน จังหวัดชัยภูมิ 4.56 ต่อประชากรแสนคน และจังหวัดบุรีรัมย์ 3.83 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1 เมื่อจำแนกอัตราป่วยโรคมือเท้าปากระดับอำเภอ พบว่า อำเภอที่มีอัตราป่วยสูงที่สุดคืออำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ 15.32 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ 12.91 ต่อประชากรแสนคน และอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ 12.84 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

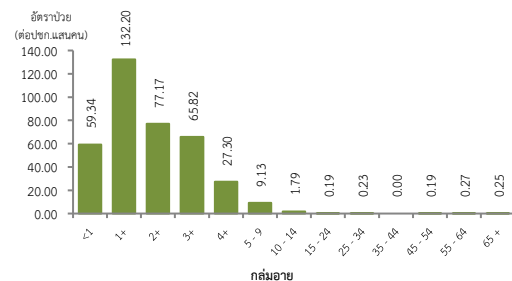
ข้อเสนอแนะ

ดำเนินการควบคุมป้องกันโรคในศูนย์เด็กเล็กอย่างเข้มข้นและต่อเนื่องดังนี้

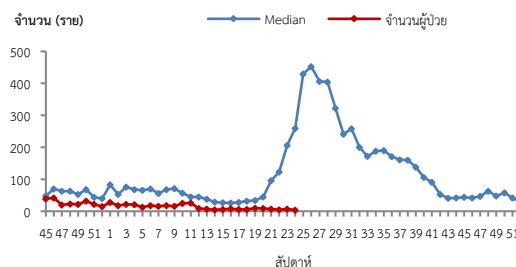
- ครูที่เลี้ยงคักครองนักเรียนทุกเข้าก่อนเข้าเรียนหากพบเด็กป่วยให้แจ้งผู้ปกครองรับเด็กไปพบแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบเมื่อพบนักเรียนที่มีอาการสงสัยโรคมือ เท้า ปาก
- สอนเด็กล้างมืออย่างถูกวิธีและจัดให้มีจุดล้างมือพร้อมสบู่หรือเจลล้างมือรวมถึงทำความสะอาดเครื่องนอน ของเล่นและอุปกรณ์ที่ใช้ส่วนรวมเป็นประจำ
- ผู้ปกครองควรหมั่นสังเกตอาการบุตรหลานอย่างใกล้ชิดหากมีอาการใช้ร่วมกับแผลในปากโดยอาจมีหรือไม่มีตุ่มน้ำที่มือหรือเท้าก็ได้บางรายอาจมีเฉพาะใช้ควรรีบพาไปพบแพทย์และให้หยุดเรียนจนกว่าจะหายเป็นปกติและไม่ควรคลุกคลีกับคนอื่นในครอบครัวหลีกเลี่ยงการพาบุตรหลานที่มีอาการป่วยไปในที่ชุมชน เช่น สนามเด็กเล่น บ้านบอล ตลาด ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น เพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อและป้องกันการระบาดในชุมชน

ตารางที่ 2 อัตราป่วยโรคมือเท้าปากสูงที่สุด 10 อันดับแรกในปี 2563 เขตสุขภาพที่ 9

อัตราป่วยสะสม 10 อันดับแรก ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 20 มิ.ย. 2563				
ลำดับ	อำเภอ	จังหวัด	Pt.ราย	อัตราป่วย*
1	ชุมพลบุรี	สุรินทร์	11	15.32
2	บ้านด่าน	บุรีรัมย์	4	12.91
3	หนองกี่	บุรีรัมย์	9	12.84
4	ท่าตูม	สุรินทร์	12	12.38
5	เกษตรสมบูรณ์	ชัยภูมิ	12	10.72
6	ลำปลายมาศ	บุรีรัมย์	14	10.42
7	ด่านขุนทด	นครราชสีมา	13	10.12
8	เสิงสาง	นครราชสีมา	7	9.93
9	บัวเชด	สุรินทร์	4	9.72
10	วังน้ำเขียว	นครราชสีมา	4	9.03

รูปที่ 1 แผนภูมิแสดงอัตราป่วยโรคมือเท้าปากต่อประชากรแสนคนจำแนกตามกลุ่มอายุปี 2563

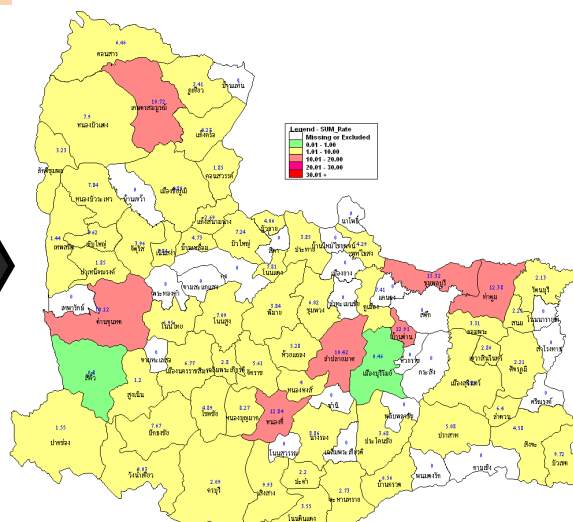
หมายเหตุ : สัปดาห์ที่ 21-24 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน

รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคมือเท้าปากจำแนกรายสัปดาห์เปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558-2562)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอัตราป่วยโรคมือเท้าปากปี 2563 และปี 2562 ช่วงเวลาเดียวกันแยกรายจังหวัด

จังหวัด	ปี 2563 (1 ม.ค.-20 มิ.ย.63)		ปี 2562 (1 ม.ค.-20 มิ.ย.62)		อัตราป่วย ปี 63/62 (เท่า)
	Pt. (ราย)	อัตรา ป่วย*	Pt. (ราย)	อัตรา ป่วย*	
สุรินทร์	70	5.01	399	28.56	0.18
นครราชสีมา	127	4.81	561	21.26	0.23
ชัยภูมิ	52	4.56	170	14.92	0.31
บุรีรัมย์	61	3.83	351	22.05	0.17

หมายเหตุ * อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน

รูปที่ 3 อัตราป่วยโรคมือเท้าปาก ปี 2563จำแนกรายอำเภอในเขตสุขภาพที่ 9

โรคหัด ปี 2563 (วันที่ 1 มกราคม - 27 มิถุนายน 2563)

สถานการณ์โรคหัดประเทศไทย

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 19 มิถุนายน 2563 พบผู้ป่วย 837 ราย อัตราป่วย 1.26 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีผู้เสียชีวิต อัตราส่วนชายต่อหญิง 1: 0.89 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0-4 ปี ร้อยละ 28.20 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 15-24 ปี ร้อยละ 24.73 และกลุ่มอายุ 25-34 ร้อยละ 18.52 ตามลำดับ ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือภาคใต้ 2.93 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ ภาคเหนือ 1.54 ต่อประชากรแสนคน ภาคกลาง 1.10 ต่อประชากรแสนคน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 0.55 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุดในประเทศ คือ จังหวัดนราธิวาส อัตราป่วย 13.58 ต่อประชากรแสนคน

สถานการณ์โรคหัดเขตสุขภาพที่ 9

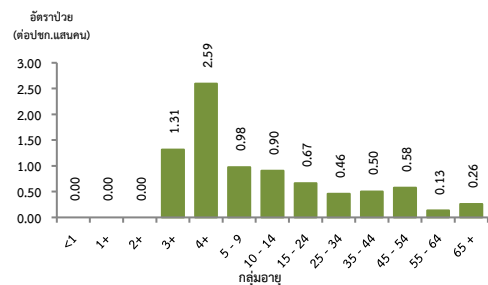
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 20 มิถุนายน 2563 พบผู้ป่วยโรคหัด 36 ราย อัตราป่วย 0.53 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีรายงานผู้เสียชีวิต อัตราส่วนเพศชายต่อหญิง 1:1.40 พบมากในอายุ 4 ปี อัตราป่วย 2.59 ต่อประชากรแสนคนอายุ 3 ปี อัตราป่วย 1.31 ต่อประชากรแสนคน และกลุ่มอายุ 5-9 ปี อัตราป่วย 0.98 ต่อประชากรแสนคน ดังรูปที่ 1

ผู้ป่วยปี 2563 เปรียบเทียบค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558-2562) พบว่ามีความผิดปกติของการเกิดโรคสัปดาห์ที่ 7-9 โดยมีจำนวนผู้ป่วยมากกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง แต่ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 10-ปัจจุบัน มีแนวโน้มการเกิดโรคลดลงและน้อยกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (สัปดาห์ที่ 21-24 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน) ดังรูปที่ 2

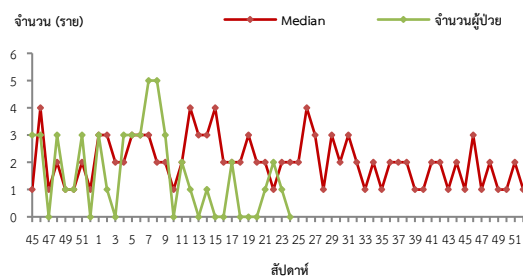
จังหวัดที่มีอัตราป่วยโรคหัดสูงสุด คือ จังหวัดชัยภูมิ 1.76 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ จังหวัดนครราชสีมา 0.57 ต่อประชากรแสนคน และจังหวัดสุรินทร์ 0.07 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1 ซึ่งเมื่อจำแนกอัตราป่วยโรคหัดระดับอำเภอพบว่า อำเภอที่มีอัตราป่วยสูงที่สุดคือ อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ 23.77 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคืออำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ 2.43 ต่อประชากรแสนคน และอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 2.18 ต่อประชากรแสนคน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานสาธารณสุข และสถานพยาบาลควรเพิ่มความเข้มแข็งในการเฝ้าระวัง และสอบสวนผู้ป่วยไข้ออกผื่นและผู้ป่วยสงสัยหัด โดยให้มีการสอบสวนและรายงานผู้ป่วยสงสัย รวมถึงเก็บตัวอย่างเลือดส่งตรวจยืนยันทาง ห้องปฏิบัติการ ผ่านระบบ Measles Database Online (www.eradicationthai.com) ภายใน 48 ชั่วโมงหลังพบผู้ป่วยสงสัย
2. เน้นการดูแลและแยกผู้ป่วยหัดในโรงพยาบาล โดยพิจารณาให้วิตามินเอแก่ผู้ป่วยสงสัยหัดทุกรายเพื่อลดอาการรุนแรง และควรแยกผู้ป่วยออกจากผู้ป่วยโรคอื่นเพื่อลดโอกาสการติดเชื้อในโรงพยาบาล
3. ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคหัด การติดต่อ การป้องกัน การรักษา แก่ผู้ป่วยและบุคคลใกล้ชิด
4. รณรงค์ให้วัคซีนในกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในพื้นที่ระบาด และไม่สามารถตรวจสอบประวัติการได้รับวัคซีน

รูปที่ 1 แผนภูมิแสดงอัตราป่วยโรคหัดต่อประชากรแสนคนจำแนกตามกลุ่มอายุ ปี 2563

รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคหัด จำนวนรายสัปดาห์เปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปี ย้อนหลัง (2558-2562)

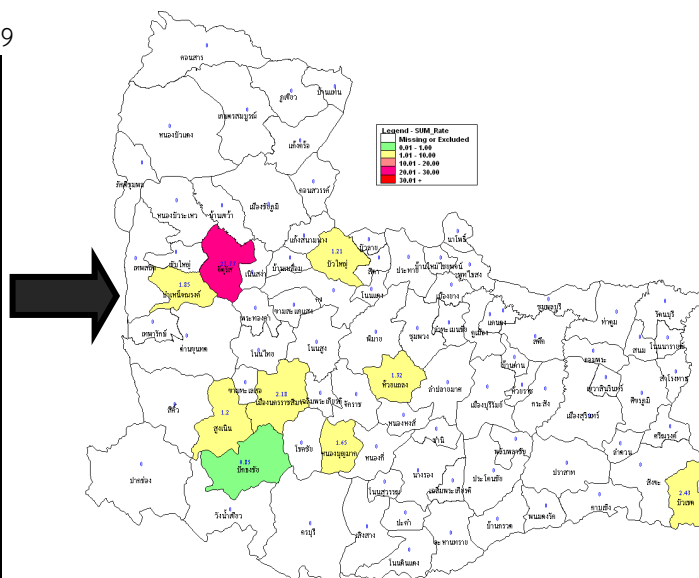
ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอัตราป่วยโรคหัดปี 2563และปี 2562ช่วงเวลาเดียวกัน แยกรายจังหวัด

จังหวัด	ปี 2563 (1 ม.ค.-20 มิ.ย.63)		ปี 2562 (1 ม.ค.-20 มิ.ย.62)		อัตราป่วย ปี 63/62 (เท่า)
	Pt. (ราย)	อัตรา ป่วย*	Pt. (ราย)	อัตรา ป่วย*	
ชัยภูมิ	20	1.76	7	0.61	2.86
นครราชสีมา	15	0.57	41	1.55	0.37
สุรินทร์	1	0.07	10	0.72	0.10
บุรีรัมย์	0	0.00	11	0.69	0.00

หมายเหตุ * อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน

ตารางที่ 2 อัตราป่วยโรคหัดสูงที่สุด 7อันดับแรกในปี 2563เขตสุขภาพที่ 9

อัตราป่วยสะสม 10 อันดับแรก ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 20 มิ.ย. 2563				
ลำดับ	อำเภอ	จังหวัด	Pt.ราย	อัตราป่วย*
1	จัตุรัส	ชัยภูมิ	18	23.77
2	บัวเขต	สุรินทร์	1	2.43
3	เมือง	นครราชสีมา	10	2.18
4	บำเหน็จณรงค์	ชัยภูมิ	1	1.85
5	หนองบุญมาก	นครราชสีมา	1	1.65
6	ห้วยแถลง	นครราชสีมา	1	1.32
7	บัวใหญ่	นครราชสีมา	1	1.21
8	สูงเนิน	นครราชสีมา	1	1.2
9	ปักธงชัย	นครราชสีมา	1	0.85
10	-	-	-	-

รูปที่ 3 อัตราป่วยโรคหัดปี 2563 จำนวนรายอำเภอในเขตสุขภาพที่ 9

โรคปอดบวม ปี 2563 (วันที่ 1 มกราคม - 27 มิถุนายน 2563)

สถานการณ์โรคปอดบวมประเทศไทย

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 22 มิถุนายน 2563 พบผู้ป่วย 100,242 ราย อัตราป่วย 150.94 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 59 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 0.06 อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1: 0.83 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 65 ปีขึ้นไป ร้อยละ 39.54 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 0-4 ปี ร้อยละ 20.20 และกลุ่มอายุ 55-64 ร้อยละ 14.25 ตามลำดับ ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 192.31 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ ภาคเหนือ 189.49 ต่อประชากรแสนคน ภาคใต้ 123.96 ต่อประชากรแสนคน และภาคกลาง 101.74 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุดในประเทศ คือ จังหวัดอุบลราชธานี อัตราป่วย 324.24 ต่อประชากรแสนคน

สถานการณ์โรคปอดบวมเขตสุขภาพที่ 9

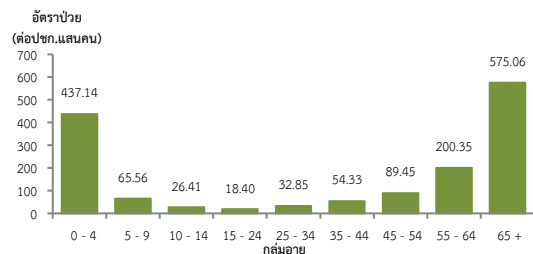
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 20 มิถุนายน 2563 พบผู้ป่วย 10,028 ราย อัตราป่วย 148.18 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีผู้เสียชีวิต อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย 1:1.17 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 65 ปีขึ้นไปอัตราป่วย 575.06 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือกลุ่มอายุ 0-4 ปี อัตราป่วย 437.14 ต่อประชากรแสนคน และกลุ่มอายุ 55-64 ปีอัตราป่วย 200.35 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ ดังรูปที่ 1

เปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยโรคปอดบวม ปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558-2562) พบว่าตั้งแต่สัปดาห์ที่ 8-ปัจจุบัน ไม่พบความผิดปกติของการเกิดโรค โดยมีจำนวนผู้ป่วยน้อยกว่าค่ามัธยฐานและแนวโน้มการเกิดโรคลดลงอย่างต่อเนื่อง (สัปดาห์ที่ 21-24 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน) ดังรูปที่ 2

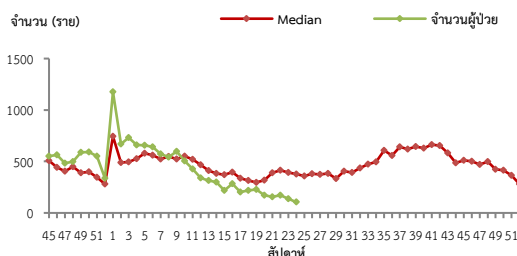
จังหวัดที่มีอัตราป่วยโรคปอดบวมสูงสุด คือ จังหวัดบุรีรัมย์ 203.97 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ จังหวัดชัยภูมิ 192.56 ต่อประชากรแสนคน จังหวัดสุรินทร์ 116.31 ต่อประชากรแสนคน และจังหวัดนครราชสีมา 112.23 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1 เมื่อจำแนกอัตราป่วยโรคปอดบวมในระดับอำเภอพบว่า อำเภอที่มีอัตราป่วยสูงที่สุดคือ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ 653.34 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 373.67 ต่อประชากรแสนคน และอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ 341.46 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ป่วยที่เป็นโรคปอดบวมจากไข้หวัดใหญ่ควรให้ยาต้านเชื้อไวรัส
2. หลังจากผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยสาเหตุจากเชื้อแบคทีเรียควรรักษาด้วยยาปฏิชีวนะอย่างรวดเร็วที่สุด
3. ฉีดวัคซีนป้องกันโรคในกลุ่มเสี่ยงคือ เด็กเล็ก ผู้ที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีภาวะภูมิคุ้มกันต่ำหรือมีโรคประจำตัวบางอย่าง การฉีดวัคซีนที่ส่งผลในการลดอัตราการเกิดโรคปอดบวมจากการติดเชื้อซึ่งได้แก่ วัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ และวัคซีนป้องกันโรคปอดอักเสบ

รูปที่ 1 แผนภูมิแสดงอัตราป่วยโรคปอดบวมต่อประชากรแสนคนจำแนกตามกลุ่มอายุ ปี 2563

รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคปอดบวมจำนวนรายสัปดาห์เปรียบเทียบข้อมูลปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปี ย้อนหลัง (2558-2562)

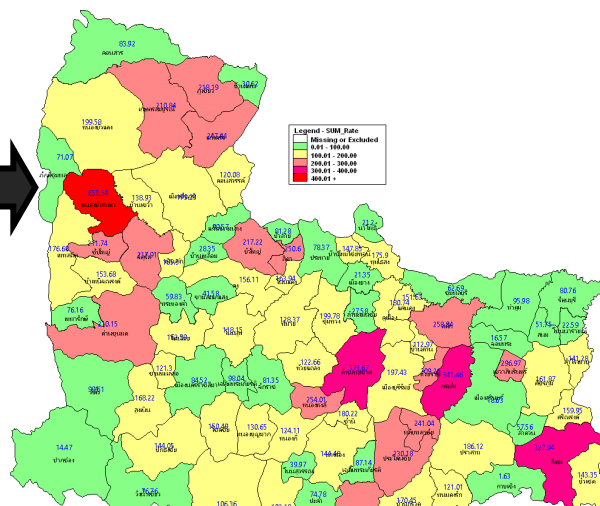
ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอัตราป่วยโรคปอดบวมปี 2563 และปี 2562 ช่วงเวลาเดียวกันแยกรายจังหวัด

จังหวัด	ปี 2563 (1 ม.ค.-20 มิ.ย.63)		ปี 2562 (1 ม.ค.-20 มิ.ย.62)		อัตราป่วยปี 63/62 (เท่า)
	Pt. (ราย)	อัตราป่วย*	Pt. (ราย)	อัตราป่วย*	
บุรีรัมย์	3247	203.97	2829	177.71	1.15
ชัยภูมิ	2194	192.56	3185	279.54	0.69
สุรินทร์	1625	116.31	2356	168.63	0.69
นครราชสีมา	2962	112.23	3665	138.87	0.81

ตารางที่ 2 อัตราป่วยโรคปอดบวมที่สูงสุด 10 อันดับแรกในปี 2563 เขตสุขภาพที่ 9

อัตราป่วยสะสม 10 อันดับแรก ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 20 มิ.ย. 2563				
ลำดับ	อำเภอ	จังหวัด	Pt. ราย	อัตราป่วย*
1	หนองบัวระเหว	ชัยภูมิ	250	653.34
2	ลำปลายมาศ	บุรีรัมย์	502	373.67
3	กระสัง	บุรีรัมย์	359	341.46
4	สังขะ	สุรินทร์	430	327.94
5	เขวาสินรินทร์	สุรินทร์	104	296.97
6	สตึก	บุรีรัมย์	290	258.84
7	หนองหงส์	บุรีรัมย์	127	254.01
8	สีดา	นครราชสีมา	61	250.6
9	แก้งคร้อ	ชัยภูมิ	232	247.44
10	พลับพลาชัย	บุรีรัมย์	107	241.04

หมายเหตุ * อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน

รูปที่ 3 อัตราป่วยโรคปอดบวมปี 2563 จำนวนรายอำเภอในเขตสุขภาพที่ 9

นายณัฐพล จำปาสาร นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ/ผู้จัดทำ
นายอภิรัตน์ โสภักดิ์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ/ผู้ตรวจทาน